

نگاه

دست پر نمایش خانگی در میدان رقابت

تازگی کنداکتوری منتشر شد از تازه‌ترین تولیدات یکی از پلتفرم‌های نمایش خانگی که در آن عنوان بیش از ۱۵ سریال و رنالیتهی شو قید شده است. مجموعه‌ای از آثار تازه‌نفسی که با سامی آشنایی از هنرمندان همراه‌اند. این فهرست که در ادامه آن را مرور می‌کنیم، به‌منزله یادآوری رقابتی است که پنهان و آشکار بین تولیدات پلتفرم‌ها و از سوی دیگر رسانه ملی وجود دارد. جریانی که از زوایای مختلفی قابل بررسی است، کوچ هنرمندان از سینما و تلویزیون به فضای تازه‌ای که این روزها قدرت و سرعت بیشتری از جهت تولیدات گرفت، یکی از این موارد است. از سوی درگیر تفاوت آماری بین محتوای در حال ساخت پلتفرم‌ها با رسانه ملی که در هر کشوری از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است، نکته قابل تاملی محسوب می‌شود.

در این فهرست «تاسیان» به کارگردانی تینا پاکروان و تهیه‌کنندگی علی اسدزاده یکی از این مجموعه‌هاست که قرار است به زودی از فیلیمو پخش شود. سریالی عاشقانه و ملودرامی با درون‌مایه تراژیک که تمی زنانه دارد. در این سریال بازیگرانی که خیلی از آنها را قبل‌تر در سینما و حتی تلویزیون دیده‌ایم حضور دارند، چهره‌هایی چون هوتن شکیبا، بابک حمیدیان، صابر ابر، نازنین بیاتی، مهران مدیری، پانته آ پناهی‌ها و… . داستان سریال «تاسیان» را هم تینا پاکروان نوشته است. این سریال داستانی عاشقانه و تاریخی دارد و در دهه ۵۰ شمسی روایت می‌شود. همچنین به غیر از تینا پاکروان دیگر کارگردان زنی که این روزها مشغول ساخت سریال است، آیدا پناهنده است. کارگردانی که با ساخته قبلی خود یعنی «در انتهای شب» نگاه‌های زیادی را به خود جلب کرد. این کارگردان حالا با «جادوی سفید» به تهیه‌کنندگی محسن خیزاب و محمد یمینی قرار است قصه تازه‌ای را شکل دهد. سریالی که در آن بازیگرانی مثل پارسا پیروزفر، پردیس پورعابدینی، علی شادمان و… حضور دارند.

جادوی سفید داستان دو نسل از یک خانواده در اواخر دوره قاجار و تقابل آنها با یکدیگر را به تصویر می‌کشد و بخشی از قصه آن در شیراز تصویربرداری شده است. این سریال قرار است بعد از آماده‌سازی نهایی از فیلیمو منتشر شود.

سریال «هزار و یک شب» ساخته مصطفی کیایی با بازی پرویز پرستویی، هدیه تهرانی، بهرام رادان، سحر دولتشاهی، محسن کیایی، حبیب رضایی، پانته‌آ پناهی‌ها، بانیاپل شومون، پدram شریفی و سوگل خلیق، یکی دیگر از مجموعه‌های همان فهرست است. این سریال بین‌المللی به‌عنوان بزرگ‌ترین پروژه مشترک ایران و ترکیه در بخش خصوصی تولید شده و قرار است بعد از پایان تصویربرداری آن، در دو کشور منتشر شود. فیلم‌نامه «هزار و یک شب» مبتنی بر قصه‌های کهن ایرانی و برگرفته از داستان‌های کهن هزار و یک شب است و بر اساس تنها عکسی که به‌صورت رسمی از پشت صحنه این سریال منتشر شده، می‌توان گفت که با یک داستان تاریخی و اساطیری رویه‌رو هستیم.

در ادامه طبق اخبار منتشرشده، نیما جاویدی که سریال «آکتور» را به عنوان اولین تجربه سریال‌سازی خود ساخته بود حالا در دومین تجربه خود سریال تاریخی «شش‌کارگه» را با حال و هوای قاجار جلوی دوربین برده است. جاویدی پیش از این در فیلم «سرخ‌پوست» تجربه ساخت فیلم در فضای تاریخ معاصر و دوره پهلوی را داشت و همین نشان می‌دهد علاقه او به فضای تاریخی باعث شده در سریال جدیدش به دنبال تجربه‌های جدیدی در دل تاریخ برود.

یکی دیگر از چهره‌هایی که بعد از مدت‌ها حضور در قاب تلویزیون حالا به نمایش خانگی پیوسته، سعید سطنی است که با سریال «حضرت اجل» قرار است اتفاق تازه‌ای را رقم بزند. فیلم‌نامه این سریال به تهیه‌کنندگی محمدرضا تخت‌کنشیان توسط سعید مطلبی در حال نگارش است و به گفته این نویسنده نگارش فیلم‌نامه آن به مراحل پایانی رسیده و تاکنون ۳۲ قسمت از آن نوشته شده است. این سریال احتمالا حدود ۳۶ قسمت خواهد داشت.

شخص‌ترین همکاری سعید مطلبی و سعید سلطانی چهره‌های کهنه‌کار سریال‌های تلویزیونی، به مجموعه «ستایش» برمی‌گردد که از اواخر دهه ۸۰ تا اواخر دهه ۹۰ در ۳ فصل به تولید رسید و بسیار پربیننده شد.

پیمان معادی هم با سریال «خاویبار» در آینده‌ای نزدیک باز هم قرار است در نمایش خانگی مخاطبانش را غافلگیر کند، سریالی که هنوز اخباری از آن منتشر نشده و در سکوت خبری در حال پیشروی است. «کاردست» هم عنوان سریال دیگری است که به تهیه‌کنندگی و کارگردانی مصطفی کیایی در راه رسیدن به فیلیمو است.

«محکوم» دیگر سریال در حال ساختی است که به کارگردانی علی مردانه در راه شبکه نمایش خانگی است. محمدحسین مهدویان در مقام مشاور و خالق اثر «محکوم» برای اولین‌بار از پژمان جمشیدی و ساره بیات در سریالش استفاده کرده است. علاوه بر این دو بازیگر مهران غفوریان، کوروش تهامی و… برخی دیگر از چهره‌هایی‌اند که در این اثر حضور دارند.

در حوزه کودک هم برادران درویشعلی‌پور دست به کار شده‌اند و بعد از سریال «لالایی» سراغ مجموعه «آرزوهای چپکی» رفته‌اند. علاوه بر داریوش فرضیایی، امیرمحمد متقیان و نعیمه نظام‌دوست، چهره‌های دیگری مثل سیاوش چراغی‌پور، هدیه بازوند، سیند امیرسلیمانی و… نیز در این سریال حضور دارند. در کنار سریال‌ها، فصل سوم «صداتو»، فصل دوم و سوم «گل یا پوچ» و فصل سوم سریال «شام ایرانی» هم در راه نمایش خانگی هستند. همچنین «اکون» با اجرای سروش صحت و میزبانی او از دیگر تاک‌شوهایی است که در سال جدید فصل تازه‌ای از آن منتشر می‌شود. علاوه بر اینها دو برنامه «صحنه» با اجرای فرزاد فرزین و «شغرفونی» که محصلی از استودیوی آسمان علیخانی است، برنامه‌های جدیدی‌اند که برای سال آینده پخش خواهند شد. باید منتظر ماند و دید روند تولید در رسانه ملی و دیگر پلتفرم‌ها چطور پیش می‌رود و هرکدام در این میدان قرار است با چه رویکردی از پس این رقابت بریایند.

وقتی کار تفکر انتقادی و تحیل خلاق پیش نمی‌رود و مقاومت

هنرمند در مقابل کلیشه‌های بازار و بخش‌نامه‌های دولتی، زمین‌بازی را از او می‌گیرد، چه چاره‌ای جز راه‌جستن به زیر زمین می‌ماند؟ نهضت‌های مقاومت چرا زیرزمینی می‌شوند و کارشان به حفر تونل و ایجاد کانال‌های ارتباطی و اقامتگاه و مقر فرماندهی و انبار تسلیحات و ساختن شهرهایی در زیر زمین منجر می‌شود؟ وقتی روی زمین راه خطرناک است و مقصد بس بعید و انواع دیده‌بانی و عوارضی و بازرسی را باید پشت سر گذاشت و بهانه‌ای در مدارک ممکن است به توفیق یا حتی دستگیری و زندان و محرومیت همیشگی از سفر و واماندن از مقصد بینجامد، چه چاره دیگری جز بازگشت از مسیر روی زمین و جست‌وجوی راهی در زیر زمین می‌ماند؟

بدیهیات و تعاریف مرسوم باید بازنگری شوند. هنر، رسانه، مخاطب، منظومه هنری رسانه‌ای، فرد، جمح، اجتماع، چارچوب‌ها و کرامت انسانی هرکدام چگونه پدیده‌هایی هستند و چه رابطه‌ای با یکدیگر و با زمان و مکان دارند و از حاصل‌جمع آنها چه دستاوردی نصیب آدمی شده است؟ چیدن تک‌تک حروف سربری در کنار هم و جادادن آنها در ماشین چاپ و کشیدن اهرم و چسباندن گاغذ به حروف خیس‌شده با مرکب، رونوشتی از متن ارائه داد که کلمات سربی آن را نگاشته بودند؛ این سراغز تکثیر نوشتار و نشر کتاب و انتشار دانش و توسعه دانشکده‌های علوم تجربی و تأسیس کارگاه‌های آموزشی و رونق زنجیره‌های تولید و گسترش بازار و ارتقای سطح رفاه عمومی بود و همه و همه را خواه‌ناخواه باید دستاورد عصر «گوتنبرگ» و ترویج صنعت چاپ در جهان دانست؛ عصری که در آن فرهنگ با متن «مکتوب و مسکوت» تعریف می‌شد و در آیین‌های سیاسی به خطابه و در سلوک تجاری نهائیا به مذاکره رودرو و حضوری ختم می‌شد.

جرقه الکتریسته و جان‌گرفتن تدریجی ابزار و مخابره صدا و نور و رواق طلیعه‌ای برای تولد متنی تازه شد. عصر گوتنبرگ غروب کرد و ماهواره ماه را از صحنه آسمان بیرون برد و در انزوای

عکس: عباس پوری شرق

نگاه علی‌رضا داوودنژاد، کارگردان و نویسنده باسابقه سینما، به سیر سینمای زیرزمینی ایران

سینما، زیر و روی زمین

شب، آفتاب «دیجیتال» طلوع کرد و جهانی بافته از تارپوود نور و

صدا به صحنه آمد؛ جهانی که در آن آدمی از طریق چشم و گوش و تعلیق نسبی بقیه حواس به جهانی صوتی-تصویری مهاجرت می‌کند و پرده از زیست‌بوم هولوگرام فرو می‌افتد و متن «مصوت و مصور» جای متن مسکوت و مکتوب را می‌گیرد. آدمیزاد از دورانی که در میان صخره‌ها زندگی می‌کرد تا دوران شکار، شانی، کشاورزی، صنعت، کارفرمایی، کارگری و در همه‌جا و همه وقت احتیاج و آرزو داشته دورتر-را ببیند و تجلایی را که در آن حضور ندارد، بشنود.

افسانه «آینه جادو» که پیر در آن می‌نگرد و با آن سخن می‌گوید و پاسخ می‌شنود، ناشی از نیازی کهن است که رشته به رشته علوم و هنرها دانسته و نادانسته در پی پاسخ و بازتولید آن بوده‌اند تا مرزهای زمان و مکان را بشکنند و واقعیت و فکر و خیال را رؤیت‌پذیر کنند؛ آینه‌ای در کف دست که با آن همه چیز را ببینی و همه جا را بشنوی؛ اینک بشر با هوش مصنوعی و موبایل به آرزوی دیرینه خود رسیده و آینه جادو را در کف دست دارد؛ متن گوتنبرگی و راه و رسم و آیین‌های ویژه آن به موزه‌های تاریخ سپرده می‌شود و شکستن انحصارهای مالی و سیاسی بر ابزار تولید و توزیع و نمایش از مصرف‌کننده تولیدکننده می‌سازد و تکثیر منظومه‌های هنری رسانه‌ای ویژگی «باورپذیری» را به شاخصه‌ای اصلی برای تأثیرگذاری و فراگیری آثار دیداری-شنیداری بدل می‌کند. و البته این «دانایی سینمایی» است که فوت و فن باورپذیری را می‌شناسد و ضامن دستیابی به منظومه هنری رسانه‌ای اثرگذار و فراگیر می‌شود. اثر هنری دستاورد فردی انسان و اثر رسانه‌ای محصول کار سازمانی انسان است. غلبه‌جویی فردی و سلطه‌طلبی جمعی جز با ترویج احترام به انسان و رفت به موجودات مهارپذیر نخواهد شد. اقتضای احترام به فرد انسانی این است که امنیت حریم شخصی او محفوظ باشد و دستاورد هنری او دیده شود و اقتضای احترام به جمع این است که رسانه واقعیت جاری را صادقانه منعکس کند و بلندگوی آسیب‌شناسان و خدمتگزاران جامعه باشد، ضمن آنکه به دست نیروهای خوش‌قریحه و

هنرمندان شهرستانی باید در جشنواره فجر جایگاهی ویژه داشته باشند

عکس: سهند تاتاری شرق

☛ آقای فراهانی، به‌عنوان سؤال اول کمی در رابطه با اهداف شورای سیاست‌گذاری جشنواره‌یین المللی تئاتر فجر توضیح بدهید و بگویید اmsال در جلسات مختلفی که داشتید، چه تصمیماتی گرفته شد؟ آیا تغییراتی در سیاست‌گذاری‌های جشنواره ایجاد شده است؟

یکی از مسائلی که برای ما در انجمن کارگردانان مهم بود، این بود که هنرمندان شهرستانی جایگاه ویژه‌ای در جشنواره داشته باشند. به این معنا که افرادی که از شهرستان‌ها شرکت می‌کنند، حداقل دو یا سه روز فرصت داشته باشند تا علاوه بر نمایش کار خود، از آثار دیگر هنرمندان نیز بازدید کنند. در کل، هدف ما این است که بیشتر شهرستان‌ها از این پدیده فرهنگی بهره‌مند شوند.

نکته دیگری که مطرح شد، مسئله تئاتر ملی بود. ما می‌خواستیم علاوه بر تهران، هنرمندان از سایر نقاط کشور نیز حضور فعال‌تری داشته باشند. یعنی هر ۳۱ استان به همراه جنوب کرمان از تئاتر بهره‌مند باشند. هر استان باید یک مرکز ملی تئاتر داشته باشد و در کنار آن، یک دانشکده تئاتر نیز تأسیس شود. فارالتحصیلان این دانشکده‌ها می‌توانند به ترویج و عام‌سازی تئاتر در سطح ملی کمک کنند. ما در حقیقت محصول پرورش در همین شهرستان‌ها هستیم و تئاتر این کشور همواره بهترین‌ها را از شهرستان‌ها به جامعه تئاتر معرفی کرده است.

☛ به نظر شما، آیا جشنواره تئاتر فجر با این مشخصاتی که دارد و هرساله به همین شکل برگزار می‌شود، نیاز به بازسازی یا تغییرات دارد؟

متخصص و خلاق مدیریت شود تا منظومه هنری رسانه‌ای اثرگذار

و فرایگیر شکل بگیرد و انبوه ده‌ها میلیون مخاطبان یکسره به

رقیبان و حریفان منطقه‌ای و جهانی واگذار نشوند.

«باورپذیری» شرط لازم آثار موفق هنری و رسانه‌ای دیداری-شنیداری است. «دانایی سینمایی» هنر بسته‌بندی باورپذیر و اثرگذار و فرایگیر آثار هنری و رسانه‌ای است. هیچ ملت زنده و فعال و خلاق چراغ «دانایی سینمایی» مملکت خود را بی‌فروغ نمی‌کند و در «عصر جنگ رسانه‌ای» نیروهای خوش‌قریحه و متخصص و خلاق خود را نمی‌تاراند یا منفعل و منزوی نمی‌کند. سینمای زیرزمینی رواق‌گریز از سانسور و ناامنی و گران‌سازی تولید فیلم است و از مخاطبانی که توقع دارند سینما جای خالی کافه و کاباره و آتراکسیون و سیرک و روجوضی را برای آنها پر کند، منصرف می‌شود و در غیاب سینمای سرکوب‌شده اجتماعی که محصولاتی مرغوب و رقابت‌پذیر و حرفه‌ای تولید می‌کرد، تلاش می‌کند دست‌کم مراقب دانایی و هنر سینما باشد. خلاصه تا عده‌ای بی‌وجه در فاصله سینما و مخاطب می‌ایستند و بنا بر سلیاق شخصی به این می‌گویند چه بساز و به آن می‌گویند چه ببین و عمدا یا سهوا انبوه مخاطبان را به تاراج بازارهای سیاه ماهواره‌ای و اینترنتی می‌سپارند، چه‌بسا هنرمند زنده و فعال و خلاق و به دنبال چیزی بیش از بازتولید کلیشه‌های رایج است، به سینمای زیرزمینی و درخشیدن در جشنواره‌های خارجی و راه‌بردن به بازارهای جهانی پناه ببرد. کاش این درخت سرم‌زده تاب بیاورد تا با رسیدن بهار بار دیگر شکوفه بدهد و شاخه‌هایش ریز سنگینی میوه‌های پربار خمیده شود. بی‌تردید در هیچ سرزمینی با سانسور و ناامنی بازار نمی‌توان به منظومه هنری رسانه‌ای فراگیر و اثرگذار دست پیدا کرد….

چون سر آمد دولت شب‌های وصل

بگذرد ایام هجران نیز هم

«این بدادداشت در پاسخ به پرسش روزنامه شرق مبنی بر چگونگی سیر سینمای زیر زمینی ارسال شده است.

اخبار برگزیده

معرفی داوران و آثار یکی از بخش‌های جشنواره تئاتر فجر

هیئت داوران بخش به‌علاوه تئاتر فجر، هم‌زمان با برگزاری این رویداد معرفی شدند.

هم‌زمان با معرفی قطب‌الدین صادقی، شهرام زرگر، مجید امرایی، حمید کاکاسلطانی و محمدعلی سلیمان‌تاش به‌عنوان هیئت داوران بخش به‌علاوه فجر ۲ (هنرمندان دارای معلولیت) این دوره از جشنواره، آثار صحنه‌ای و خیابانی این بخش اعلام شد.

اسامی آثار بخش صحنه‌ای به این شرح است: نمایش «وصله» به نویسندگی داود اکبری با کارگردانی یاسر رستمی، نمایش «قلمرو» به نویسندگی شاهد شفیعی و کارگردانی مهدیه فخاری‌پور، نمایش «لال بهیگ» به نویسندگی رضا موری و کارگردانی مصطفی محمدی‌دوست، نمایش «قوی‌تر» به نویسندگی استریندیرک و کارگردانی مجتبی مرادی (بخش ویژه منتخب جشنواره‌های کشور)،

نمایش «سبز سرخ‌خوان» به نویسندگی شهریار نیزیز نقدی با کارگردانی شهرام خلیلی، نمایش «ناخدا لیدی» به نویسندگی و کارگردانی کاظم ارجمندنیا، نمایش «داماهی» به نویسندگی و کارگردانی محمد سایبانی، نمایش «پلاتو باغچه‌بان» به نویسندگی و کارگردانی حمیدرضا مبرزایی‌زاده، نمایش «قلاده‌ای برای یک سگ مرده» به نویسندگی محمد چرم‌شیر با کارگردانی غلامرضا عربی، نمایش «ترانه‌های قدیمی» به نویسندگی محمد رحمانیان با کارگردانی رعنا زارخ‌پور، نمایش «فخرالزمان» به نویسندگی ابراهیم عادل‌نیا و کارگردانی اصغر محمدی. آثار بخش خیابانی این رویداد به این شرح است: نمایش «ماجراجی آقای رستم» به نویسندگی و کارگردانی محسن مسعودی‌فر، نمایش «ننه دلاور» به نویسندگی علی حسینی و کارگردانی مرضیه علیزاده، نمایش «پاپون قرمز» به نویسندگی و کارگردانی محمد زارخ‌زاده، نمایش «خانه خیابان گلشن» به نویسندگی آمنه پورحسینی و کارگردانی پژمان مهراب‌پور، نمایش «شهر کوچولوها» به نویسندگی و کارگردانی سیدمهراد کاووسی، نمایش «درمدرس یک کوتاه‌قامت بلنداندیش» به نویسندگی مجتبی لاله‌زاری و کارگردانی مهسا دهقانی، نمایش «حسنتک» به نویسندگی مهدی صالح‌یار با کارگردانی نسا خدایار.

تالار محراب، تماشاخانه سنگلج و تماشاخانه مشایخی سالن‌های میزبان بخش صحنه‌ای و محوطه بیرونی تالار محراب و تئاتر شهر میزبان آثار بخش خیابانی به‌علاوه فجر ۲ (هنرمندان دارای معلولیت) می‌شوند. بخش به‌علاوه فجر ۲ (هنرمندان دارای معلولیت) از یکشنبه هفتم تا جمعه دوازدهم بهمن به‌عنوان بخش جانبی چهل‌وسومین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر برگزار خواهد شد.

کنسرت هُور قَلیا در برج آزادی تهران

گروه اقلیم هشتم به سرپرستی شهاب قاسمی و متشکل از ۱۵ نوازنده و یک خواننده به همراهی گروه سرو خراسان به سرپرستی عزیزتنتها پنجشنبه ۱۱ بهمن ساعت ۲۱ در سالن برج آزادی تهران به روی صحنه می‌روند.

در این کنسرت قطعاتی از موسیقی اصیل و عرفانی خراسان با دوتار و همراهی ساز نوظهور هورقلیا اجرا می‌شود. به گفته شهاب قاسمی، سرپرست گروه اقلیم هشتم و سازنده ساز هورقلیا، «عمدتاً موسیقی خراسان در تهران در غالب جشنواره‌ها اجرا شده یا اگر در گروه‌ها استفاده شد، شکل شهری پیدا کرده است، اما ما در این کنسرت به چارچوب اصلی این موسیقی دست نزدیک و از موسیقی اصیل و متعهدانه به چارچوب این موسیقی استفاده کردیم. در بعضی از قطعات این کنسرت از سماع‌گر نیز استفاده کرده‌ایم تا حال و هوای عرفانی اشعار و موسیقی بهتر به مخاطبان منتقل شود.» خوانندگان این اجرا امین امینی و مصطفی وقاری بوده و مدیر اجرایی گروه الهام پاکروان هستند. علاقه‌مندان جهت تهیه بلیت می‌توانند به سایت ایران‌کنسرت مراجعه کنند.